D. Statens etnografiska museum.

Personal.

Museets ordinarie personal har icke ändrats under året. Bland övriga befattningshavare har från 1 juli eo vaktmästaren Gösta Holm uppflyttats från lönegrad Ce 9 till Ce 10 (hantverkare) samt värmeledningsskötaren Alf Attersand erhållit sitt arvode höjt till lönegrad Ce 9, i avvaktan på utredning om placering av befattningshavare av detta och liknande slag. Föreståndarebefattningen har under professor Lindbloms semester och tjänstledighet upprätthållits av museiassistenten S. Linné samt av eo museiassistenten G. Montell (6 dagar).

Som deltidsanställt biträde till skrivgöromål m. m. tjänstgjorde fil. kand. Bo Sommarström 1/1—15/2 och musikdirektören fil. stud. fru Gerd Törnberg 1/5—31/12.

Som arkivarbetare ha tjänstgjort: f. d. professorn i Shanghai Yngve Laurell hela året, dr phil. Ivar Paulson 1/1—31/8, hr Gustaf Larsson, sjökaptenen Johan Tomson och fru Frida Lepik hela året, fru Olga Garselis 1/1—30/4 samt fru J. M. Must 15/7—31/12. Samtliga ha avlönats genom Arbetsmarknadsstyrelsen.

Lokalförhållanden.

Byggnadsstyrelsen har låtit måla och tapetsera vaktmästarebostaden i byggnad 2 samt där insatt gasspis och pålagt korkmatta i köket. Förstuga och trappuppgång till värmeledningsskötarens bostad ha ommålats och diverse snickeriarbeten utförts. Även i denna bostad har ny gasspis insatts. I två arbetsrum i byggnad 2 ha linoleummattor inlagts.

Verksamheten under året.

Föreståndaren har, som vanligt, varit tvungen ägna sin mesta tid åt löpande ärenden, tjänsteskrivelser och vetenskaplig korrespondens, åt studerande och andra besökande för rådfrågning och studier etc. Särskilt brevväxlingen med utländska institutioner och vetenskapsmän är mycket tidskrävande. Föreståndaren har katalogiserat en del nyare material och kompletterat uppgifter i äldre

samlingskataloger men tyvärr ej medhunnit katalogiseringsarbete i önskvärd och behövlig utsträckning.

28—31 mars åtnjöt föreståndaren tjänstledighet med bibehållen lön för att i egenskap av medlem av Internationella Afrika-Institutets exekutiva råd deltaga i dettas årsmöte (tillika 25-årsjubileum) i London, i Royal Geographical Society's lokaler. Han tog del av detta sällskaps samlingar och gjorde även studier i British Museum. Kungl. Maj:t beviljade för resan ett anslag av 750 kronor.

Vid Stockholms Högskola har föreståndaren fortsatt sin undervisning i allmän och jämförande etnografi, i form av seminarieövningar, hållna i museet en gång i veckan, 18 under vår- och 12 under höstterminen. Fil. kand. Henn Pohlhausen och dr phil. Ivar Paulson ha avlagt fil. lic.-examen i ämnet. Notarien Gösta Larsson, jur. kand. Birger Ohlson samt studerandena Olof Hultgren, Brita Lysell, Marianne Strömberg, Klara Ullman och Barbro Wadell ha tenterat för olika betyg i fil. kand.-examen.

Museiassistenten docenten Linné har i stort sett utfört samma arbeten som tidigare samt deltagit i ordnandet av årets tillfälliga utställning, på vilken nedlagts ovanligt mycket arbete. Under semestern har han bedrivit studier i museer i Zürich, Florens, München, Stuttgart och Oslo.

Eo museiassistenten docenten Montell har såsom tidigare närmast haft hand om de asiatiska samlingarna, konserveringen och den permanenta utställningen. Årets tillfälliga utställning, »Gravfynd från Peru», samt den nya permanenta indiska utställningen ha ordnats efter hans planering. Utarbetande av riksdagspetita samt den interna bokföringen tillhöra hans arbetsuppgifter. Liksom tidigare fungerar han såsom redaktör för Hedinexpeditionens vetenskapliga publikationer. Under sin semester företog han en resa, varvid museer i Paris (speciellt Musée Guimet) och Barcelona studerades.

Museibiträdet fröken Ingeborg Törnblom har utfört samma mångsidiga och omfattande arbeten, som nämnts i berättelserna för föregående år. Bl. a. blir skötseln av museets bibliotek alltmera tidskrävande.

Fru Törnberg har renskrivit kataloger och brev, märkt föremål och katalogiserat ett par afrikanska samlingar.

Museibiträdet Gunnar Nykvist har bl. a. utfört fotografering för museet samt för besökande forskare och har fortsatt omordnandet av de magasinerade samlingarna, vilkas lådantal nu uppgår till ca 800. För en del av dem ha hyllfack tillverkats och uppsatts. Tillsammans med hantverkaren Holm har hr Nykvist förfärdigat montrer och andra snickeriarbeten för en tillfällig utställning, nämnd nedan, samt för det under året i de permanenta utställningslokalerna anbragta urvalet ur de indiska samlingarna.

Hr Holm har bl. a. även restaurerat husmodeller och andra föremål. I en del av nu nämnda arbeten har också hr Attersand deltagit.

Den genom Arbetsmarknadsstyrelsen avlönade personalen har utfört följande arbeten: professor Laurell har fortsatt bearbetningen av sina samlingar från Australien, katalogiserat nyförvärv från Nya Guinea samt översatt brev m. m. till engelska. Dr Paulson har katalogiserat samlingar från Grönland och Mexico, bearbetat Vega-expeditionens arkeologiska material från Irkaipij, Nordkap (föreliggande i manuskript), samt gjort översättningar från ryska och till tyska. Kapten Tomson har utfört kartritningar, textningar och uppklistringar av fotografier och tidningsurklipp; hr Larsson och fru Lepik ha skött samma arbeten som föregående år; fruarna Garselis och Must ha konserverat äldre textilier samt utfört vissa sömnadsarbeten.

Här må även nämnas att fil. kand. fru M. Strömberg utarbetat en resonerande katalog över museets *netsuke*-bestånd och fil. stud. fru Asta Pohlhausen en sådan över dess arktiska tranlampor. Arbetena utgöra del av dessa damers etnografiska högskolestudier.

Samlingarna.

Gåvor i form av föremål.

Asien.

Den omfångsrikaste och värdefullaste gåvan av asiatiska föremål utgöres av den samling, som H. M. Konungen och H. K. H. Prins Wilhelm behagat överlämna ur Konung Gustaf V:s kvarlåtenskap, 61 nummer.

Kvalitativt och numerärt intaga textilierna den främsta platsen, i synnerhet som de i flera fall fylla luckor i museets bestånd. Ett antal Kashmirschalar av utmärkt kvalitet samt i olika färger och mönster var ett synnerligen välkommet tillskott, enär museet tidigare icke ägde något prov på detta förnämliga konsthantverk. Från samma område torde en stor, i kedjesöm broderad duk härstamma. Ett förhänge av rödbrunt bomullstyg med broderier i silke och infattade små speglar är sannolikt tillverkat i Punjab, nv. Indien. Två dukar av siden med stora broderade blommor, rankor och fjärilar bestå troligen av delar av sartiska kvinnodräkter från Östturkistan. Japan är representerat av en duk med sjöbladsornament på ribbmönster.

En särskild grupp bilda fem stora väggdekorationer av turkisk-arabisk typ med nischer eller portar, inramade av gallerverk i guld- och silvertråd samt stiliserad arabisk skrift. En *baschlik* (kombination av kapuschongliknande huvudbonad och halsduk)

av svart kläde med guldbroderier är enligt inskription utförd i Tiflis på 1860-talet.

Bland övriga föremål i samlingen kunna nämnas kinesiska tedosor i emalj, en japansk porslinsskål med lock med imiterad lackdekoration, åtta turkiska piphuvuden av bränt lergods samt 15 st. jalusier av smala träribbor, de flesta dekorerade med målningar återgivande kinesiska legendmotiv och lyckosymboler.

Ett av de intressantaste föremålen i hela samlingen är en rund sköld av läder, vars översida är dekorerad med pressade lackerade ornament med detaljer i guld. Denna typ förekommer i Indien *(dhal)* och Persien *(sipar)* och är oftast av stål.

Civilingenjör och fru EINAR LAGRELIUS ha skänkt ett mongoliskt jurt från provinsen Chahar, vilket för 20 år sedan förvärvades av framlidne överintendenten Axel Lagrelius genom förmedling av den svenske mongolveteranen F. A. LARSON, »hertigen av Mongoliet». Med jurtet följde en del målade möbler, kuddar och mattor. Ehuru tältfiltarna äro mycket skadade av mal, är gåvan av stort intresse, då många detaljer avvika från de två mongoliska jurt, som museet redan erhållit genom Hedinexpeditionen.

Hertig Larson, som tidigare genom gåvor visat sitt intresse för museet och sedan i egenskap av deltagare i Hedinexpeditionen varit livligt verksam till institutionens fromma, har nu krönt sina donationer genom att till Hedinsamlingarna i museet skänka de sällsynta mongoliska och kinesiska dekorationer jämte dokument, vilka han av respektive regeringar erhöll som tack för sin framgångsrika strävan att medla mellan kineser och mongoler under de upprörda åren närmast efter kejsardömets fall 1911.

Hedinexpeditionen har inlöst och som gåva överlämnat en ytterst sällsynt kinesisk brokadframställning av Buddha, de fyra himmelskonungarna och de aderton *lohans.*

Mr. CHUN TCHIH-PAI, sekreterare vid kinesiska ambassaden i Stockholm, har skänkt ett kinesiskt schackspel, som fyller en lucka i samlingarna.

Generalkonsulinnan HELEN GRUT har förärat ett vackert större japanskt gudaskåp i form av ett buddhistiskt tempel.

Envoyé WIDAR BAGGE har kompletterat de ofullständiga siamesiska samlingarna med två tidiga buddhistiska skulpturer, fyra dräktdelar samt två sidenvävnader, den ena utförd i ikatteknik.

Från två anonyma donatorer har museet mottagit ett antal arkeologiska föremål från norra Indien. De utgöra synnerligen intressanta tillskott till samlingarna och omspänna ett långt utvecklingsskede. För belysande av den buddhistiska konstens utveckling ur den hellenistiskt påverkade Gandhara-stilen äro några skulpturfragment av särskilt värde.

Ytterligare gåvor från Asien ha överlämnats av:

Skådespelaren Benkt-Åke Benktsson, Göteborg, en dansmask av trä (Garuda) från Ceylon;

fil. dr Sven Hedin, ett braminsnöre från Indien;

bankokommissarie H. S. Jonsén, Bromma, en japansk rustning med ett svärd, ursprungligen hemförda av Vanadisexpeditionen;

grosshandlare Egil Sverdrup, Casablanca, ett sydkinesiskt broderi;

fru Maude Söderbom, en samling pappersfigurer, som i norra Kina klistras på fönstren vid nyårstiden;

envoyé Axel Wallenberg, två kinesiska taoistiska bronsfigurer från Mingperioden;

direktör Gunnar Wagner, en japansk rustning (ofullständig) med ett svärd och en lans.

Afrika.

H. M. Konungen och H. K. H. Prins Wilhelm ha ur Konung Gustaf V:s samlingar behagat överlämna fyra föremål från zuluer: en stötassegaj, en klubba och två dansattribut. Konung Gustaf erhöll 1949 dessa från zulukristna inom svenska kyrkans mission i Sydafrika.

Professor G. P. Lestrade, Kapstadens universitet, har utökat sin 1949 överlämnade gåva med en stor och vacker gammal träskål med inskurna figurer för spådomsbruk, jämte tillhörande fyra frukter, från venda-folket i n. Transvaal. Tillvägagångssättet är utförligt skildrat i H. A. Stayts monografi »The Bavenda» (London 1931). Även i Sydafrika är det numera mycket svårt att komma över en sådan skål. I gåvan ingå fyra gamla benplattor med inskuren ornering, likaså från venda och brukade vid divination.

Kapten Yngve Eiserman, Kapstaden, har även detta år ihågkommit museet, i det han skänkt åtta, enligt uppgift hundraåriga, föremål från Sydafrika: tre lerkärl, ett kärl av trä samt fyra prydnader. De ha ännu ej kunnat bestämmas, men åtminstone träkärlet kan vara från betjuaner.

Miss E. Dora Earthy, Truro, Cornwall, som skänkt föremål under de tre föregående åren, huvudsakligen från de tidigare i museet ej representerade folken valenge och chopi i s. Portugisiska Östafrika, har överlämnat ytterligare tio föremål från valenge. De utgöras av prydnader, som en lengeflicka bär i initiationsriterna och ha beskrivits av miss Earthy i hennes bok »Valenge Women» (Oxford 1933).

Herr Rikard Bittner, Stockholm, har överlämnat ett med koppar (delvis ornerad) helt klätt yxskaft från Belgiska Kongo, förmodligen från Kasaiområdet, där yxor med metallklätt skaft förekomma som värdighetstecken.

En unik gåva från kuta (kota)-folket i Congo Moyen, har Svenska Missionsförbundets missionär därstädes, OSCAR BURELL, lämnat. Den hör till förfäderskulten och består av två målade träcylindrar och två större korgar, fyllda med kranier och andra skelettdelar. En del av kranierna, och även en av cylindrarna äro prydda med fjädrar och belagda med en massa, i vilken kauris och andra snäckor, glaspärlor m. m. insatts. I behållarna finnas även smärre etnografiska föremål och därjämte två mindre korgar med dylika. Kranierna äro av byhövdingar eller andra framstående män och skydda och hjälpa sina ägare, ge jaktlycka m. m. Hedniska bakuta skulle på inga villkor lämna ifrån sig dessa »fetischer», men under de sista fem åren ha en del av dem anslutit sig till Missionsförbundets församlingar och ett par av de omvända överlämnade sina reliker till missionär BURELL.

Hr A. ANISIMOVS har skänkt en armring av elfenben från baoulé och en muhammedansk amulett från orten Boola, s. Franska Guinea.

Konstnären och författaren greve BJÖRN VON ROSEN har som gåva överlämnat den i förra årets berättelse som deposition upptagna, av honom i Etiopien (Harar-trakten) hopbragta samlingen stenredskap av mikrolitisk typ m. m.

Amerika och Grönland.

Professor H. N. PALLIN har överlämnat en kajak från Umanak, Västgrönland, som han hemförde 1936.

Fru TORA NORDSTRÖM-BONNIER har skänkt 30 arkeologiska textilier från Perus kust. Gåvan utgör ett värdefullt tillskott till museets peruanska samlingar och kompletterar i olika avseenden delvis dessa.

Från Amerika ha vidare gåvor lämnats av:

Mrs. ELSIE MCDOUGALL, Bearsville, New York, en vävnad från mixtec-indianer i staten Oaxaca, Mexico;

fältläkare E. WEISNER, Lidingö, lerfigur från Ecuadors kust;

civilekonom OLOF VILÉN, Djursholm, ett enkelt men vackert lerkärl från Nazca.

Söderhavet.

Forskningsresanden fil. lic. STEN BERGMAN har förärat 177 etnografiska föremål från Vogelkop-halvön och andra av honom besökta delar av Nederländska Nya Guinea, ett område, som varit svagt representerat i museet. Förut befintliga omkr. 200 nr bestå till stor del av pilar och pilspetsar. I S. Bergmans gåva ingå, förutom sådana, bågar, dryckeskärl av bambu och trä, väskor, barktyg, sovmattor och regnskydd (av pandanusblad), elddon, rökpipor, prydnader (ss. halsband av *Cuscus*-tänder, näsprydnader

av sten, flätade arm- och pannband), ornerade kammar av bambu, kvinnokjolar, musikinstrument (näsflöjter, stränginstrument av bambu, timglasformad trumma, spänd med *Cuscus*-skinn) m. m.

Ryttmästare Alfred Vogel har från sina resa till Nya Guinea under året överlämnat tio etnografiska föremål, bland vilka märkas två träskulpturer från trakten av Lae vid Papuaterritoriets kust samt två stora skaftade ceremoniella stenyxor från övre loppet av Ganz River, Mt. Hagen-området, i det centrala N. Guinea. Ibland ingår en sådan yxa även i brudpriset (jfr K. V. A:s årsbok 1943, s. 231). Endast ett fåtal sådana yxor med exakt lokaluppgift ha hittills kommit till europeiska museer.

Vidare har den kände industrimanuen Edvard J. Hallstrom i Sidney skänkt 24 arkeologiska föremål, jordfynd, från Waghidalen, Mt. Hagen-området, bestående framför allt av skålformiga mortlar av sten med stöt av samma material samt klubbhuvuden av sten av olika typer, av vilka en del ej finnas upptagna i den hittills existerande knappa litteraturen i ämnet. Den nuvarande infödda befolkningen vet intet om dessa föremål, men kallar dem »audestenar» och anväuder dem för magiskt bruk, särskilt i fruktbarhetsmagien (för åkerfälten samt svinens och barnens välgång och förökande). Föremålen iusamlades av ryttmästare Vogel, vilken företog sin resa som mr. Hallstroms gäst.

Professor Olof H. Selling har skänkt ett av honom från Viti Levu, Fidjiöarna, hemfört lerkärl. Denna ögrupp är den enda inom den polynesiska kulturkretsen, där keramik förekommer.

Professor Y. Laurell har överlämnat en väska av fibrer från maori, Nya Zeeland.

Europa.

Chefen för Centro de Estudos de Etnologia Peninsular dr A. Jorge Dias, Porto, har som jämförelsematerial skänkt en slunga från s. Portugal.

Inköpta föremål.

Asien.

Räntemedel från Didrik Bildts fond ha möjliggjort förvärvet av följande japanska föremål: rökelsekar med cloisonnédekor samt fyra *tsubas* (tidigare i fil. dr Tor Hedbergs samling), två kejserliga brokader och tre gamla buddhistiska prästmantlar (ur envoyé W. Bagges samling) samt en kinesisk skål av röd snidad lack med silverinfattning (tidigare i fil. dr Emil Hultmarks samling).

Från Indien ha förvärvats en parfymflaska av drivet silver samt en samling stämplar av metall för tygtryck eller för anbringande av magiska ornament i pannan eller på kroppen.

Genom förmedling av en av museets gynnare har tillfälle givits att inköpa två vackra mongoliska offerskålar med lock. De äro av

trä med infattning av silver och rikt prydda med koraller och turkoser.

Amerika.

Genom förmedling av fröken Bodil Christensen, Mexico, har dr Frans Blom, San Cristobal Las Casas i staten Chiapas, sålt en samling klädesplagg, 14 nummer, från mayaindianer tillhörande stammarna tzotzil och tzeltal. De förvärvade föremålen torde kunna anses vara de sista av ursprungligt material och stil i de trakter, där de inköpts, och det finns få motsvarigheter till dem i något museum. Dr Blom, som är en av de främsta mayaforskarna, gjorde samlingen under en resa i en mycket oländig, av utlänningar tidigare knappast besökt del av landet. Pan American Highway har emellertid nu dragits fram genom dessa trakter, vilket medfört ett snabbt försvinnande av den ursprungliga kulturen. Detta värdefulla förvärv har gjorts genom medel från Riksmusei Vänner.

Av docent G. Montell har inköpts en lackerad kalebasskål från staten Guerrero i Mexico. Sådana användas även som huvudbonader av kvinnor.

Afrika.

Från C. H. Lundgrens Antikhandel ha inköpts ett par stora ankelringar av mässing (diam. 32 cm) med inpunsade figurer av mytologisk karaktär från ibo-folket i Nigeria, en yxa med ornerat träskaft, upptill i form av ett antilophuvud, från området sv. om Nyassa-sjön (värdighetstecken?) samt en gammal kniv med rikt snidad träskida, ännu ej bestämd men troligen från någonstädes inom Sambesi-området.

Söderhavet.

Av fil. kand. J. E. Elmberg ha förvärvats 29 nummer, av honom hemförda från Nederländska Nya Guinea. Särskilt må nämnas en lång trumpet av trä och ett »styrkebälte», båda brukade vid strid, stenyxor, som endast användas vid hustruköp samt en behållare för avliden anhörigs fingerben. Den bäres om halsen och varnar genom knackningar för hemliga fiender. I köpet ingå några föremål från Celebes, bl. a. från toradja. Köpet utgör del av en samling, som hr Elmberg hopbragt under en nyligen avslutad studieresa i Indonesien och på Nya Guinea.

Understöd och penninggåvor.

Ur anslaget för utgivande av lärda verk har föreståndaren även detta år erhållit 600 kronor för fortsatt utgivande av »Statens Etnografiska Museum. Smärre Meddelanden».

Föreningen Riksmusei Vänner har skänkt kronor 207: 49.

A. B. Fox Film har genom direktör Sven Nygren överlämnat 300 kronor, A. B. Sandrew-Ateljéerna 200 kronor och Filmbolaget Metro-Goldwyn-Mayer 100 kronor.

Gåvor till bildarkivet.

Direktör Erik Malmström, Swedish Oriental Co., har skänkt 11 st. filmrullar med motiv från Stambul, Mindre Asien, Syrien och Palestina m. m., sammanlagt ca 2,700 m. Filmerna ha hemförts av f. d. majoren i persiska gendarmeriet Eric Frick. I gåvan ingå även ett antal negativ (plåtar) och ljusbilder från Persien m. m.

På Hedinexpeditionens bekostnad ha samtliga manuskript från Khotan fotograferats och negativen överlämnats till museet. Detsamma gäller samtliga sassanidiska gemmer, vilka dessutom avgjutits. Hedinexpeditionen har även bekostat fotografering av ett antal andra föremål, framför allt tibetanska målningar. Det sammanlagda antalet av dessa fotografiska negativ uppgår till ca 300.

Gåvor till bildarkivet ha även överlämnats av:

Hr A. Anisimovs, 3 fotografier från chavantes-indianerna i Brasilien;

miss E. Dora Earthy, Truro, Cornwall, England, 14 fotografier av etnografiska föremål, huvudsakligen från Afrika;

fotograferna Alvar Lindqvist och Sven Broman, 64 fotografier från en av dem gjord resa i Marocko, Algeriet och Tunisien;

professor Yngve Laurell, bilder ur italienska tidskrifter;

Nordiska Museet, 5 fotografier av kinesiska figurer;

minister Axel Paulin, negativ med kopia visande arabhövdingen Tippu-Tip;

professor Percy Quensel, 9 fotografier och 3 skioptikonbilder över indianer i Eldslandet;

brandchefen Holger Rosencrantz, 4 fotografier av arkeologiska kinesiska bronser;

dr Carl Schuster, New York, 7 fotografier av föremål i museets samlingar;

professor Olof H. Selling, 3 fotografier från Fidji;

Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens bildarkiv genom förste bibliotekarien docenten Adolf Schück en färglagd teckning på pergament med motiv från antagligen Etiopiens statsvapen.

Boksamlingen.

Museets bibliotek har tillväxt genom byte, gåvor och något även genom inköp.

Skrifter från utländska institutioner:

Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam; Museum of Anthropology, University of Michigan, Ann Arbor; Ciba, Basel; Museum für Völkerkunde, Basel; Seminar Schöneck in Beckenried, Schweiz; University of California Press, Berkeley; Museum für Völkerkunde, Berlin; Bernisches Historisches Museum, Bern; Ministerio de Educación Nacional, Instituto Etnológico y de Arqueología, Bogotá; University of Colorado Studies, Boulder; Anthropologická společnost, Brno; Knihovna Moravského Museo, Brno; Brooklyn Children's Museum, Brooklyn; Instituto Etnico Nacional, Buneos Aires; Universidad de Buenos Aires, Instituto de Antropologia, Buenos Aires; Institut d'Études Centrafricaines, Brazzaville; The National Museum of Southern Rhodesia, Bulawayo; Carnegie Institution of Washington, Cambridge, Mass.; Peabody Museum of Archaeology and Ethnology, Harvard University, Cambridge, Mass.; Museo de Ciencias Naturales, Ministerio de Educacion Nacional, Caracas; Chicago Natural History Museum, Chicago; The University of Chicago Press, Chicago; Pontificio Museo Missionario Etnologico, Città del Vaticano; Universidad de Santo Domingo, Ciudad Trujillo, Rep. Dominicana; Instituto de Antropologia da Universidade de Coimbra, Coimbra; National Museums, Colombo, Ceylon; Missouri Archaeological Society, University of Missouri, Columbia, Miss.; Universidad Nacional de Cordoba, Instituto de Arqueología, Lingüística y Folklore »Dr. Pablo Cabrera», Cordoba; Institut Français d'Afrique Noire, Dakar; Organization for Scientific Research, Djakarta; Istituto Ferrarese di Paleontologia Umana, Ferrara; Rivista di Scienze Preistoriche, Firenze; Frobenius-Institut, Frankfurt am Main; University of Florida Library, Gainesville; Musée d'Ethnographie, Genève; Petermanns Geographische Mitteilungen, Gotha; Instituto de Antropología e Historia, Guatemala; Sociedad de Geografía e Historia de Guatemala, Guatemala; Hamburgisches Museum für Völkerkunde und Vorgeschichte, Hamburg; Ecole Française d'Extrême Orient, Hanoi; Societas Orientalis Fennica, Helsingfors; Sudan Notes and Records, Khartoum; Museet på Koldinghus, Koldinghus; Sarawak Museum, Kuching, Sarawak; Nationalmuseet, Köpenhamn; Nationalmuseets etnografiske Samling, Köpenhamn; Rijksmuseum voor Volkenkunde, Leiden; Fundamentalnaja Biblioteka Akademii Nauk SSSR (Vetenskapsakademiens Bibliotek), Leningrad; Institut Français d'Études Andines, Lima; Museo Nacional de Antropología y Arqueología, Lima; Museo Nacional de Historia, Lima; The Rhodes-Livingstone Museum, Livingstone; The Royal Anthropological Institute, London; Seminario de Historia Primitiva del Hombre, Madrid; The Manchester Museum, Manchester; American Anthropological Association, Menasha; Sociedad Alemana Mexicanista, México; Fundamentalnaja Biblio-

teka Akademii Nauk, Moskva; Rivista di Etnografia, Neapel; Yale University, Department of Anthropology, New Haven; The American Museum of Natural History, New York; Wenner-Gren Foundation for Anthropological Research, Inc., New York; Germanisches National Museum, Nürnberg; National Museum of Canada, Ottawa; Pitt Rivers Museum, Oxford; Assemblée de l'Union Française, Paris; Société des Africanistes, Paris; Société des Américanistes, Paris; Société d'Ethnographie Française, Paris; Société des Océanistes, Paris; Tessininstitutet Paris; The University Museum, Philadelphia; Junta de Província do Douro Litoral, Porto; Anthropos-Institut, Posieux; Man in India, Ranchi; The J. W. Jagger Library, The University of Cape-Town, Rondebosch; Museum voor Land- en Volkenkunde en Maritiem Museum »Prins Hendrik», Rotterdam; Musée Blanchard de la Brosse, Saigon; Société des Etudes Indochinoises, Saigon; School of American Research, Museum of New Mexico, Santa Fé; Museu Paulista, São Paulo; Institut Basque de Recherches Scientifiques, Sare; Raffles Museum, Singapore; Museum für Länder- und Völkerkunde, Lindenmuseum, Stuttgart; Instituto Panamericano de Geografía e Historia, Tacubaya; Musée du Congo Belge, Tervuren; The Japanese Society of Ethnology, Tokyo; Tromsø Museum, Tromsø; Catholic University of America, Washington; Smithsonian Institution, Washington; Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology, Washington; Smithsonian Institution, Institute of Social Anthropology, Washington; Institut für Völkerkunde der Universität, Wien; Museum für Völkerkunde, Wien.

Skrifter från svenska institutioner etc.:

Ciba-Journalen; Etnografiska museet, Göteborg; Folklivsarkivet, Lund; Generalstabens litografiska anstalt; Geografiska institutionen vid Uppsala universitet; Hedinexpeditionen; Humanistiska fonden; Kulturhistoriska museet, Lund; Livrustkammaren; Lärdomshistoriska samfundet, Uppsala; Malmö museum; Nationalmuseum; Naturhistoriska riksmuseet; Nordiska museet; Norrbottens museum, Luleå; Riksdagsbiblioteket; Riksmuseets botaniska och entomologiska avdelningar; Röhsska konstslöjdmuseet, Göteborg; Statens hantverksinstitut; Stockholms stadsmuseum; Svenska mongolmissionen; Svenska sällskapet för antropologi och geografi; Vetenskapsakademiens bibliotek; Vitterhets, historie och antikvitetsakademien.

Enskilda personer, som sänt publikationer:

Dr G. G. Achawal, Poona, mrs. Mary Danielli, London, prof. dr J. R. dos Santos Junior, Porto, miss E. Dora Earthy, Truro, dr R. Geigy, Basel, prof. Corrado Gini, Rom, prof. P. K. Gode, Poona, cand. mag. fru Henny Harald Hansen, Köpenhamn, dr

M. D. W. Jeffreys, Johannesburg, prof. Ad. E. Jensen, Frankfurt am Main, dr P. E. Josselin de Jong, Leiden, prof. W. Koppers, Wien, prof. Fritz Krause, Leipzig, dr G. Kutscher, Berlin, dr Oswin Köhler, Berlin, hr Roger Léonard, Alger, dr A. Métraux, Paris, dr Th. Monod, Dakar, prof. A. Mordini, Barga, dr N. Mylius, Wien, prof. Fernando Ortíz, Habana, dr phil. Ivar Paulson, Stockholm, dr J. W. Phillipps, Wellington, New Zealand, prof. M. Reygasse, Alger, prof. Gustav Ränk, Stockholm, prof. Steinmann, Zürich, dr Roger Summers, Bulawayo, prof. Leslie A. White, Ann Arbor. — Teol. dr Hans Abrahamsson, Gåxsjö, bankkassör Ivan Adler, rustmästare Josef Alm, prof. Eric Hultén, fil. lic. Åke Hultkrantz, minister Gunnar Jarring, Teheran, doc. S. Lagercrantz, Uppsala, direktör Bo Lindbergh, prof. G. Lindblom, doc. S. Linné, intendent E. Manker, doc. G. Montell, minister A. Paulin, fil. dr Stig Rydén, Göteborg, fil. kand. Lennart Söderberg, ryttmästare A. A. Vogel.

Utställningar m. m.

En specialutställning, »Gravfynd från Peru», öppnades den 10 mars och pågick ännu vid årsskiftet. På densamma har nedlagts mera tid och arbete, ifråga om montering m. m., än som vanligen brukar vara fallet vid museets tillfälliga utställningar och den får därför stå kvar ännu en tid. Så länge byggnadsfrågan är olöst, är ju sådan exponering det enda sättet att göra åtminstone en bråkdel av de rika magasinerade samlingarna tillgängliga för allmänheten.

Utställningen, som närmast föranleddes av den betydande samling gravtextilier m. m., vilken donerats föregående år, medförde en genomgång av hela det arkeologiska materialet från Peru alltifrån von Hauswolffs gåva 1824 till de senare årens nyförvärv. För museet var det av speciellt intresse att kunna exponera en del av Hjalmar Stolpes fynd från de grävningar i Ancón, som han lyckades genomföra under Vanadisexpeditionen.

Inom de permanenta utställningslokalerna har ett urval av de indiska samlingarna exponerats i galleriet på nedre botten. Även här utgöra Stolpes samlingar grundstommen. Ett urval ur museets stora Ceylon-samling har också beretts utrymme. En omgruppering av de kinesiska samligarna har påbörjats, som bl. a. resulterat i att den kinesiska möbelkonsten blivit representerad, vilket delvis möjliggjorts genom lån av föremål.

Besökande.

Följande forskare ha under året arbetat i museet och bearbetat detsamma tillhörigt eller annat material:

Fil. dr TONI SCHMID har fullbordat sitt manuskript om den serie tibetanska målningar, skildrande helgonet Milaraspas legend, som ingår i Hedinexpeditionens samlingar. Det rikt illustrerade arbetet kommer att utgivas 1952 i Hedinexpeditionens publikationsserie.

Dr PENTTI AALTO, Helsingfors, har kompletterat sin tidigare uppgjorda katalog över det mongoliska biblioteket i samlingarna. Även detta arbete skall utgivas i Hedinexpeditionens serie.

Professor H. H. v. d. OSTEN, Uppsala, har bearbetat den betydande samling sassanidiska gemmer, som ingår i Sven Hedins samling från Khotan, hopbragt 1896 och skänkt till museet 1903. Manuskriptet föreligger i det närmaste färdigt.

Fil. kand. B. SOMMARSTRÖM har för Sven Hedins räkning fortsatt bearbetningen av de arkeologiska samlingar från Edsen-gol, Inre Mongoliet, vilka hemförts av Hedinexpeditionens arkeolog Folke Bergman. Vid dennes bortgång förelåg arbetet i ofullbordat skick och skall nu fullföljas och publiceras.

Vidare må nämnas att arbetsplats beretts följande studenter, som delvis på museets material utarbetat kandidatuppsatser:

LENNART ENGSTRÖM (papper och papperstillverkning i Fornmexico), ÖYVIND FAHLSTRÖM (mexikanska kodexar ur konsthistorisk synpunkt), MARIANNE ODQVIST (målad dekoration på lerkärl från Perus kust), CARL GÖSTA WIDSTRAND (afrikanska stridsyxor).

Bland besökande utlänningar märkas:

Antikvitetshandlare EDGAR BEER, Bryssel, dr WILHELM BIERHENKE, Hamburg, arkitekt A. BLOMSTEDT, Helsingfors (teceremonihuset), civilingenjör SVEND BRANNOV, Köpenhamn, mrs J. L. BUTLER, London (indiska musikinstrument), dr ELSE BYHAN, Hamburg, ambassadsekreterare CHUN TCHIH-PAI, Stockholm, parlamentsledamoten dr YOSHIO DOMORI, Tokyo, miss E. DORA EARTHY och miss MARY EARTHY, Truro, Cornwall, kand. HARALD EIDHEIM, Oslo (material från tjuktjer), preparant A. ERIKSEN, Oslo (museiteknik), konservator BORGHILD FRIMANNSLUND, Bergen, konservator RIGMOR FRIMANNSLUND, Oslo, med. dr ATUO FUJII, Tokyo, prof. KAARE GRØNBECH, Köpenhamn (mongoliska samlingarna), museumsinspektör N. G. HEINE, Lyngby, Danmark, hr THOR HEYERDAHL, Oslo (Söderhavet), Sydafrikanska Unionens minister EMIL F. HORN, dr R. BRUCE INVERARITY, Santa Fé, dr KARL JETTMAR, Wien, fru LILI KAELAS, Stockholm (amerikansk stenålder), konsthistorikern CARL KJERSMEIER, Köpenhamn (afrikansk konst), mr THOMAS LARSON, Kapstadens universitet (sydafrikansk litteratur), arkitekt YRJÖ LINDEGREN, Helsingfors (teceremonihuset), prof. S. MIZUSHIMA, Tokyo (Japan), mr K. C. MURRAY, Surveyor of Antiquities, Nigeria, prof. L. NOLEGIER, Toulouse, envoyén dr RAGNAR NUMELIN, Prag, A. G. OKE DJELANTIK, Bali,

överingenjör M. Oyama, Chief of Engineering Dep., Tokyo, lappforskaren R. N. Pehrson, Chicago, dr Helmut Petri, Frankfurt am Main (Australien), mr Thomas Rössner, Santiago de Chile (Amerika), dr Carl Schuster, New York (ornamentik), president Yoshizo Shimamura, Tokyo (teceremonihuset), med. dr S. Shiozawa, Tokyo, direktör Eijiro Tamazuka, Tokyo (Japan), förstearkivar Hallvard Traetteberg, Oslo, dr Fr. Tschudin, Riehen, Basel (Hedins pappersfynd från Lou-lan), överingenjör Ei Ubukata, Tokyo, prof. K. Vilkuna, Helsingfors, generalkonsul dr Theodor G. Wanner, Stuttgart, ingenjör Yuzuru Watanabe, Tokyo, dr J. Weyns, Belgien.

Bland svenska besökande må nämnas:

H. M. Konungen (årets tillfälliga utställning), rustmästare Josef Alm (vapen), missionären fil. lic. Efraim Andersson (Afrika), prof. J. G. Andersson, fil. lic. Bengt Anell, Uppsala (fiskredskap från Söderhavet), envoyé Widar Bagge, pärlfiskaren Victor Berge, Nya Guinea (musikinstrument), dr Sten Bergman, prof. Gustaf Bolinder, bergsingenjör Erik Brauns, Djursholm (Japan), fil. kand. fru Barbro Due, Uppsala (söderhavsmasker), fröken Birgitta Elg (peruanska textilier), fil. kand. John Erik Elmberg, dr Ernst Emsheimer, dir. Stig Engelbert (fornperuansk metallurgi), docent J. A. G. Furumark, Uppsala, dir. Knut Gadelius (teceremonihuset), fil. dr Agnes Geijer, konsulinnan Marie Gerdts, Tokyo, fröken Marianne Giesecke (Mexico-samlingarna), docent Olof Gjerdman, Uppsala, redaktör Härje Granberg (afrikansk folklore), intendent Bo Gyllensvärd, docent Per Gustaf Hamberg, Uppsala, intendent docent Olof Hasslöf, minister Gunnar Jarring, Teheran, generalkonsul Sven Karell, Lima, docent Carl Johan Lamm, Uppsala, hertig F. A. Larson, Hollywood, generalkonsul S. Lehman, fil. stud. Ulf Linde (afrikansk skulptur), jägmästare Eric Lundqvist, Nya Guinea, fröken Berta Millroth (afrikansk litteratur), dir. Nils Nessim (prof. Bolinders samlingar), sem. stud. Gunilla Norelius (Amazonområdets indianer), författaren Gustaf Näsström, brandchefen Holger Rosencrantz, Hälsingborg, konstgjutare G. R. Rosengren, Limhamn (Benin-bronser), styresmannen doc. Heribert Seitz, pastor Harald von Sicard, Uppsala, dir. Henry Sjöblom, Göteborg (Hedins pappersfynd från Lou-lan), prof. Carl Skottsberg, ingenjör G. Spicker (persiska bågar), amanuensen Elisabeth Strömberg, Göteborg, biskop Erik Sundgren, Sydafrika, fil. lic. Jan Söderström (Söderhavet), docent H. Tegnaeus, Uppsala (Afrika-litteratur), arkitekt Anders Tengbom (masker), fil. lic. Henry Wassén, Göteborg, fältläkare Emil Weisner, prof. K. B. Westman, Uppsala, pastor Göran Widmark, Uppsala, fil. stud. N. Wisén, Uppsala (söderhavsmasker).

Bland gruppbesökande märkas:

Svenska Arkeologiska Samfundet, Brunssons Vävskola, Eneroths Högre Handarbetsseminarium, Konstfackskolan, Kursverksamheten vid Stockholms Högskola, »Museion», Svensk-Finlands Vänner, Svenska Orientsällskapet, Sør Trøndelags Fylkes Husflidsskule for kvinner, Kungl. Tekniska Högskolans avdelning för arkitekter.

Visningslokalerna ha, som förut, varit öppna för allmänheten alla dagar utom måndagar, därav tre söckendagar mot avgift.

De utställda samlingarna ha liksom tidigare förevisats för skolklasser. På uppdrag av Folkskoledirektionen i Stockholm utfördes demonstrationerna under året av fil. kand. Bo Sommarström, under ett par veckor även av fil. stud. Lennart Söderberg. 3,789 elever deltogo i dessa demonstrationer. Det sammanlagda antalet besökande skolelever var 5,193 och det totala besökandetalet under året 20,222.

Publikationer.

Följande uppsatser, helt eller delvis grundade på museet tillhörigt material ha utkommit under året:

Linné, S., Central and South America. Swedish Archaeological Bibliography 1939—1948. Uppsala 1951. 3 s.

——, A wheeled toy from Guerrero, Mexico. Ethnos 1951. 12 s., 3 fig.

——, Recension av W. Lehmann, Sterbende Götter und christliche Heilbotschaft. Ethnos 1951. 5 s.

Montell, G., Hantverk och hantverksgator i Peking. Hantverk och Kultur 1950. Stockholm 1951. 10 s., 6 fig.

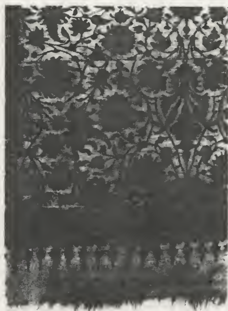
——, Amerikansk konst före Amerikas upptäckt. Konstrevy, årg. XXVII, häfte 3. Stockholm 1951. 6 s., 8 fig.

——, Hedinexpeditionens resultat. Hur expeditionens resultat bearbetats och publicerats. Ymer. Stockholm 1951. 8 s., 1 fig.

Tidskriften Ethnos, årgången tillägnad Axel Leonard Wenner-Gren, har utkommit med 195 s. och 37 fig.

Gerhard Lindblom.

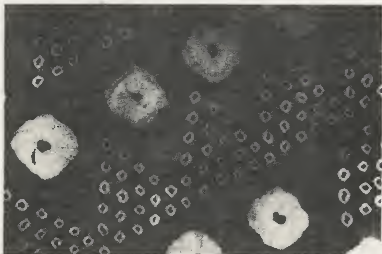

Detalj av *baschlik* av svart kläde med broderier i guldtråd och silke, tillverkad i Tiflis på 1860-talet, samt detalj av kashmirschal. Gåva av H. M. Konungen och H. K. H. Prins Wilhelm. Ur Konung Gustaf V:s kvarlåtenskap.

Buddhahuvud av brons. Siam.
Gåva av envoyé Widar Bagge.

Detalj av fornperuansk bomullsvävnad med ornamentik, åstadkommen genom omknytningsfärgning, samt detalj av fornperuansk vävnad med målade stiliserade fågelhuvuden.
Gåva av författarinnan Tora Nordström-Bonnier.

Träskål för spådom, med inskurna figurer och en kaurisnäcka i mitten.
Bavenda, n. Transvaal.
Gåva av professor G. P. Lestrade, Kapstaden.